

وزارت آموزش و پرورش
معاونت آموزش متوسطه
دفتر آموزش دوره اول متوسطه

شیوه‌نامه اجرایی طرح شمیم (شبکه ملی یادگیری معلمان) با رویکرد ارتقای توانمندی و صلاحیت‌های حرفه‌ای دبیران دوره اول متوسطه

سال تحصیلی ۱۴۰۳ - ۱۴۰۴

فهرست مطالب

ماده ۱- مقدمه	۲
ماده ۲- تعریف	۲
ماده ۳- اهداف	۲
ماده ۴- روش اجرا	۳
ماده ۵- نقش‌ها و وظایف ستاد	۳
ماده ۶- نقش‌ها و وظایف استان	۴
ماده ۷- نقش‌ها و وظایف منطقه	۴
ماده ۸- نقش‌ها و وظایف مدرسه	۵
ماده ۹- شناسایی و انتخاب راهبران آموزشی	۶
ماده ۱۰- مدل مفهومی راهبری آموزشی دبیران	۷
ماده ۱۱- فرآیند شبکه سازی	۸
ماده ۱۲- مشوق‌ها	۸
ماده ۱۳- نکات قابل توجه	۸
ماده ۱۴- اعتبارات	۹

ماده ۱- مقدمه

نظام تعلیم و تربیت به عنوان عامل اثرگذار و مولد نیروی انسانی، مورد اعتنای جدی اسناد بالادستی به ویژه سیاست‌های ابلاغی کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور، راهکارهای سند تحول بنیادین و سند تحول دولت مردمی می‌باشد؛ به نحوی که بر توسعه مستمر شایستگی‌ها و ارتقای توانمندی‌های معلمان و همچنین برقراری نظام اثربخش و کارآمد مدیریت منابع انسانی تأکید شده است.

وضعیت شاخص‌های کارایی درونی آموزش و پرورش نشان می‌دهد ورود تعداد قابل توجهی معلم جدید از مسیری غیر از دانشگاه فرهنگیان در چند سال اخیر به دوره متوسطه و آثار سوء بیماری کرونا بر کیفیت آموزش تأثیر منفی گذاشته و لزوم توجه به مقوله آموزش و ارتقای توانمندسازی منابع انسانی را جدی‌تر از قبل نموده است. به همین منظور این دفتر با توجه به یکی از مهمترین قلمرو فعالیت‌های گروه‌های آموزشی، مبنی بر مشارکت در آموزش و توانمندسازی معلمان در چارچوب برنامه درسی ملی، در نظر دارد طرح شمیم (شبکه ملی یادگیری معلمان) را با رویکرد ارتقای توانمندی و صلاحیت‌های حرفه‌ای اجرایی نماید. امید است با اجرای این طرح، معلمان "با هم آموزی، به هم آموزی و از هم آموزی" را تجربه نمایند.

ماده ۲- تعریف

یک فرآیند هدفمند که با ایجاد شبکه‌های منسجم یادگیری از سطح کشور تا منطقه، دبیران توانمند در گروه‌های درسی مختلف ضمن ارتقای هرچه بیشتر توانمندی‌ها و صلاحیت‌های حرفه‌ای خود، به صورت بالینی و مستمر به آموزش و توانمندسازی تعدادی از معلمان آن منطقه (با اولویت نومعلمان) در راستای مهمترین مهارت‌های حرفه‌ای جهت تدریس اثربخش و کارایی هرچه بیشتر در کلاس درس می‌پردازند.

ماده ۳- اهداف

۱. ارتقای مهارت‌های حرفه‌ای و ترویج و توسعه خودارتنقایی و یادگیری مشارکتی در معلمان
۲. پیوند دادن یادگیری‌های حرفه‌ای معلمان با نیازهای واقعی آنان در فرآیند تدریس از طریق ایجاد شبکه‌های یادگیری
۳. نهادینه سازی ارتقای توانمندی معلمان به عنوان یک فرآیند مستمر و پایدار
۴. مدیریت دانش حرفه‌ای و انتشار تجربیات زیسته معلمان در زمینه خلاقیت‌ها و ابتکارات

۵. مردمی‌سازی و فراهم نمودن بستر مشارکت جدی معلمان برای توانمندسازی خود از طریق شبکه سازی حرفه‌ای

ماده ۴- روش اجرا

بر اساس این طرح، هر یک از سرگروه‌های درسی در سطح منطقه، به عنوان راهبر آموزشی موظف هستند نقش آموزش، راهنمایی و هدایتگری تعدادی از معلمان آن منطقه (حداقل ۷ و حداکثر ۱۵ معلم) را بر عهده گرفته و از ابتدا تا انتهای سال تحصیلی، همراه آنان به رفع مشکلات آموزشی و ارتقای توانمندی‌های حرفه‌ای مبادرت ورزند. مشکلات آموزشی می‌تواند در حوزه‌های گوناگون از قبیل مدیریت کلاس درس، روش تدریس، دانش موضوعی، طراحی آموزشی، دانش فناوریانه و... بوده که یا به تشخیص راهبر آموزشی و یا بر اساس اظهارات خود معلم شناسایی می‌شوند، سپس راهبر آموزشی به اقتضای شرایط و امکانات، به هر روشی که ممکن باشد جهت رفع این مشکلات اقدام می‌نماید، خواه از طریق یک تماس تلفنی، آموزش حضوری یا مجازی به معلم، حضور در کلاس درس معلم، معرفی کتاب، معرفی منابع و بسته‌های آموزشی، کمک گرفتن از یک متخصص و... در کنار رفع مشکلات آموزشی، راهبر وظیفه دارد نسبت به برگزاری دوره‌های دانش‌افزایی در زمینه‌های مورد نیاز معلمان زیرمجموعه خود نیز تلاش نماید.

سرگروه استان نیز وظیفه نظارت، پیگیری و پشتیبانی علمی از راهبران آموزشی را بر عهده دارد و ضروری است ضمن برگزاری دوره‌های آموزشی مورد نیازی که از سوی راهبران اعلام شده است، گزارش کامل فعالیت‌ها را به دبیرخانه کشوری نیز منتقل نماید.

مهمترین نقطه قوت این طرح، بهره‌گیری از ظرفیت معلمان توانمند و استمرار آموزش مهارت‌های حرفه‌ای به صورت بالینی و مرحله به مرحله با استفاده از ظرفیت‌های فناوریانه موجود در آموزش و پرورش اعم از سامانه‌ها و شبکه آموزشی دانش‌آموز (شاد) می‌باشد.

ماده ۵- نقش‌ها و وظایف ستاد

الف) دفتر آموزش دوره اول متوسطه

- تدوین و ابلاغ شیوه‌نامه طرح به استان‌ها، مناطق و مدارس کشور
- برگزاری جلسات توجیهی-آموزشی ویژه استان‌ها جهت اجرای باکیفیت طرح
- برنامه‌ریزی جهت تهیه بسته‌های اطلاع‌رسانی از جمله پوستر، کلیپ و... جهت آگاهی‌بخشی به ذینفعان
- نظارت دقیق بر حسن اجرای طرح

ب) دبیرخانه کشوری

- آموزش و توانمندسازی سرگروه‌های آموزشی استان‌ها
- طراحی و تدوین محصولات آموزشی و توجیهی ویژه سرگروه‌های آموزشی استان‌ها
- پاسخگویی به سؤالات و مشکلات علمی و حمایت و پشتیبانی از سرگروه‌های آموزشی استان‌ها

- نظارت دقیق بر عملکرد سرگروه‌های استانی
- اخذ گزارش مسائل و چالش‌های آموزشی جمع‌بندی شده از سوی سرگروه‌های استانی

ماده ۶- نقش‌ها و وظایف استان

الف) اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا

- طرح موضوع در کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی جهت تبیین شیوه‌نامه، برنامه‌ریزی، سازماندهی و تقسیم کار
- ابلاغ شیوه‌نامه طرح به مناطق و مدارس استان
- برگزاری جلسات توجیهی-آموزشی ویژه مناطق جهت اجرای باکیفیت طرح
- برنامه‌ریزی جهت تهیه بسته‌های اطلاع‌رسانی از جمله پوستر، کلیپ و... جهت آگاهی‌بخشی به ذینفعان
- نظارت دقیق بر حسن اجرای طرح

ب) سرگروه استانی

- آموزش و توانمندسازی راهبران آموزشی
- طراحی و تدوین محصولات آموزشی و توجیهی ویژه راهبران آموزشی
- هدایت راهبران آموزشی در ارائه و استفاده از راهکارهای حصول اطمینان از یادگیری
- پاسخگویی به سؤالات و مشکلات علمی و حمایت و پشتیبانی از راهبران آموزشی
- هماهنگی با دبیرخانه جهت بهره‌گیری از مدرسان کشوری
- حضور منظم و فعال در جلسات تخصصی دبیرخانه کشوری
- جمع‌بندی مسائل و چالش‌های آموزشی احصاء شده از سوی راهبران آموزشی و ارائه به دبیرخانه کشوری
- ارائه گزارش‌های مستمر به دبیرخانه کشوری از نحوه عملکرد و پیشبرد فعالیت‌ها در راستای اجرای طرح

ماده ۷- نقش‌ها و وظایف منطقه

الف) کارشناسی گروه‌های آموزشی

- طرح موضوع در کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی جهت تبیین شیوه‌نامه، برنامه‌ریزی، سازماندهی و تقسیم کار
- ابلاغ شیوه‌نامه طرح به مدارس
- برگزاری جلسات توجیهی-آموزشی ویژه مدارس جهت اجرای باکیفیت طرح
- برنامه‌ریزی جهت تهیه بسته‌های اطلاع‌رسانی از جمله پوستر، کلیپ و... جهت آگاهی‌بخشی به ذینفعان
- شناسایی و انتخاب دبیران توانمند، سرآمد و مسلط به دانش روز و فنون تدریس به عنوان راهبران آموزشی (مطابق ماده ۷.....)
- شناسایی دبیران نیازمند آموزش (با اولویت نومعلمان) و برقراری ارتباط راهبران آموزشی با ایشان

- گروه‌بندی دبیران و اختصاص یک راهبر آموزشی به ازای هر ۷ الی ۱۵ دبیر
- ثبت مشخصات راهبران آموزشی و دبیران زیرمجموعه آنها در سامانه شمیم
- نظارت دقیق بر حسن اجرای طرح

ب) راهبر آموزشی

- آموزش و توانمندسازی دبیران زیرمجموعه
- طراحی و تدوین محصولات آموزشی و توجیهی ویژه معلمان
- حمایت و پشتیبانی از دبیران زیرمجموعه در زمینه‌های دانش موضوعی، دانش آموزش موضوع، دانش طراحی آموزشی، دانش مخاطب شناسی، دانش فناوری موضوع و...
- پاسخگویی به سؤالات و مشکلات علمی دبیران زیرمجموعه در نحوه آموزش، ارائه تکالیف، نحوه ارزشیابی، تدوین طراحی آموزشی، مدیریت کلاس درس و...
- برگزاری باکیفیت کارگاه‌های توانمندسازی حضوری برای دبیران زیرمجموعه
- حضور منظم و فعال در جلسات تخصصی سرگروه‌های آموزشی
- تعامل و ارتباط مستمر با دبیران زیرمجموعه به روش‌های حضوری، تلفنی، فضای مجازی و...
- نظارت و راهنمایی آموزشی با رویکرد بالینی از کلاس درس دبیران زیرمجموعه (حداقل یک بار در هر ماه)
- تمرکز مستقیم بر امور تأثیرگذار بر آموزش (از پرداختن به مسائل اجرایی و مالی اجتناب گردد)
- احصاء مسائل و چالش‌های آموزشی دبیران و ارائه به سرگروه استانی
- ارائه گزارش فعالیت‌های صورت گرفته بر اساس **چک لیست‌های پیوستی** و ثبت در سامانه شمیم

ماده ۸- نقش‌ها و وظایف مدرسه

الف) مدیر و معاون آموزشی

- ابلاغ شیوه‌نامه طرح به تمامی دبیران شاغل در مدرسه
- طرح موضوع در جلسات شورای دبیران
- برگزاری جلسات توجیهی-آموزشی ویژه معلمان جهت اجرای باکیفیت طرح

ب) دبیر

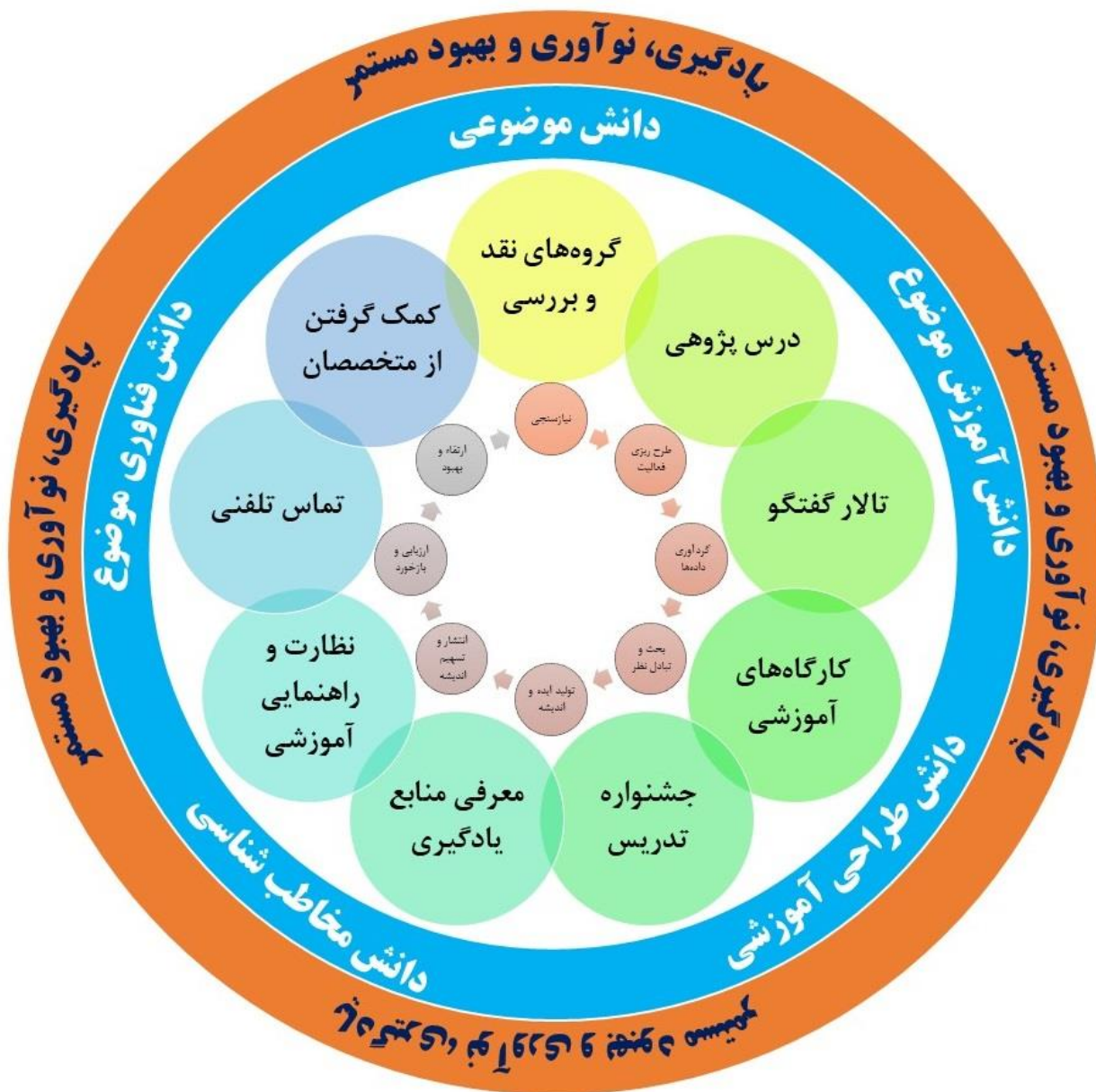
- حضور منظم و فعال در جلسات تخصصی راهبران آموزشی
- اشتراک و انتقال دانش، مهارت و تجربیات آموزشی کسب شده به راهبر آموزشی
- بروزرسانی دانش تخصصی و مهارت‌های عملی

ماده ۹- شناسایی و انتخاب راهبران آموزشی

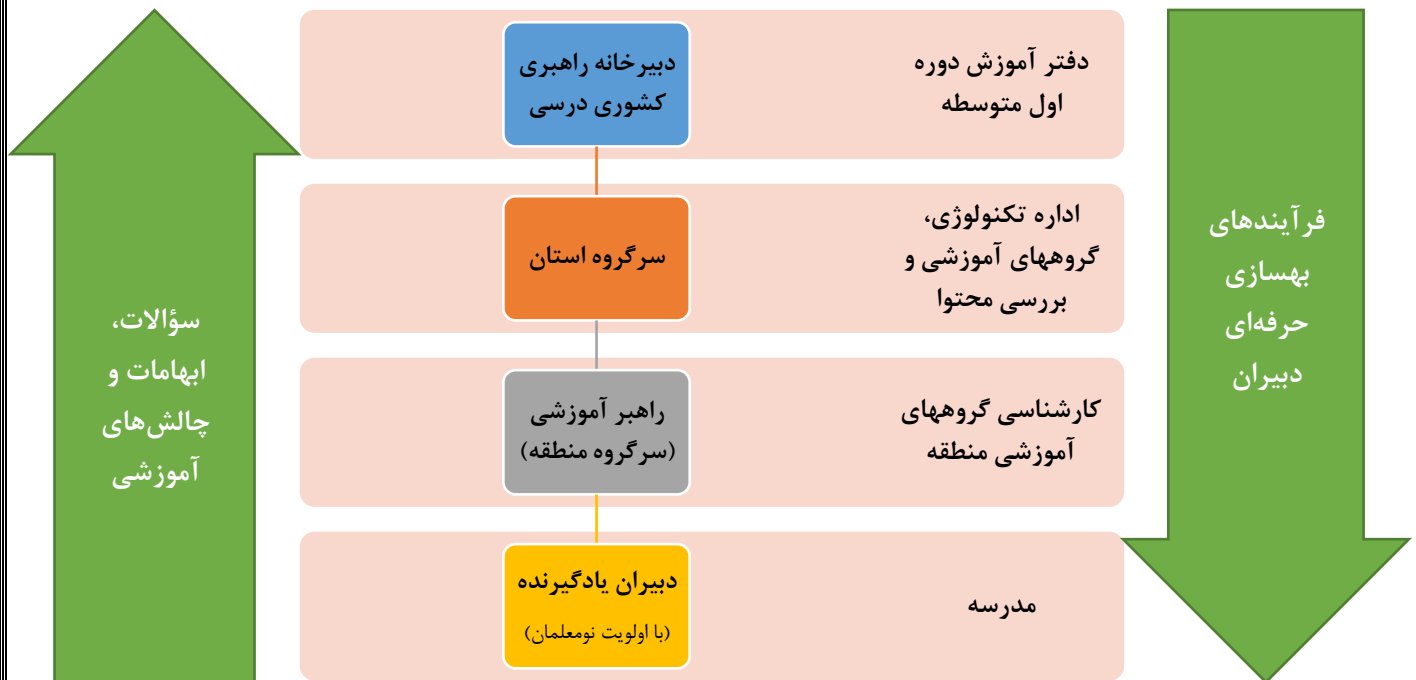
یکی از مهمترین محورهای موفقیت این برنامه، انتخاب راهبرانی است که با مسئولیت پذیری و تعهد شغلی، همکاری شایسته‌ای با مجموعه کارشناسان و نومعلم‌ان داشته باشند. شاخص‌های انتخاب این افراد به شرح ذیل می‌باشد:

- شاغل رسمی یا پیمانی آموزش و پرورش
- دارای صلاحیت‌های اخلاقی، مشروعیت علمی، مقبولیت اجتماعی در سطح استان و منطقه به تناسب سطح معرفی شده
- دارای سابقه عضویت در گروه‌های آموزشی
- دارای توانایی و مهارت تدریس به همکاران
- تخصص علمی بالا و مسلط به محتوای کتب درسی
- مسلط به روش‌ها و فنون نوین تدریس
- مسلط به طرح درس نویسی بر مبنای برنامه درسی ملی
- مسلط به کار با فناوری‌های نوین آموزشی و آموزش الکترونیک و کار در گروه‌های مجازی
- شناخت کامل ویژگی‌ها و خصوصیات دانش‌آموزان دوره اول متوسطه
- شناخت رایج‌ترین مشکلات آموزشی و علمی دانش‌آموزان در موضوعات درسی
- دارای روحیه کار و تلاش جهادی با رویکرد دو مؤلفه مهم دلسوزی و تلاش عالمانه

ماده ۱۰- مدل مفهومی راهبری آموزشی دبیران

ماده ۱۱- فرآیند شبکه سازی

ماده ۱۲- مشوقها

- دبیران یادگیرنده در صورت فعالیت مستمر در برنامه‌های آموزشی و بهسازی حرفه‌ای و با تأیید راهبر آموزشی، جهت دریافت گواهی «شمیم» (مطابق ماده) و تقدیرنامه به معاونت آموزش متوسطه معرفی می‌شوند.
- راهبران آموزشی فعال و موفق با تأیید کارشناسی گروه‌های آموزشی مناطق و اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوای استان از تقدیرنامه استانی و وزارتی بهره‌مند خواهند شد.
- ادارات استان‌ها و مناطق برای برگزاری کارگاه‌های آموزشی در این طرح می‌توانند با هماهنگی «معاونت پژوهش، برنامه‌ریزی و توسعه منابع» نسبت به دریافت گواهی ضمن خدمت اقدام نمایند.

ماده ۱۳- نکات قابل توجه

- تأکید می‌گردد با توجه به محدود بودن ساعت گروه‌های آموزشی، جهت استفاده حداکثری و بهینه از زمان، به تمامی راهبران آموزشی ابلاغ سرگروه درسی اختصاص داده شود و تمام زمان خود را صرفاً در راستای اجرای این طرح صرف نمایند و هرگونه بکارگیری این افراد در ساعت موظف برای امورات اداری و... ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۴- اعتبارات

تأمین اعتبار اجرای این طرح از محل اعتبارات کیفیت بخشی معاونت آموزش متوسطه و سایر منابع استانی (درآمدهای اختصاصی و...) امکان پذیر می باشد.